

БУРЯД УНЭН

Бүгдэд арай газетэ

1992
АВГУСТ
19
Зунай үлүү агаг
харын 21
СРЕДА
гарган 4
№ 160 (18519)
сэн 6 мүн

Адууна малда — бардам хүрэхэ тэжээл

ИН ШУХАЛА АЖАЛНАЙ

Бүгдэд үбнэ сабишангай ногооной муушые наань, ядахын сагта, шэмэтэ тэжээл — снлосой ургамалуудай барраг найн ургаса үгэхэгүй юм гү гэжэ хүлээнэбди. Юуб гэжээ, хуулай үедэ хурба орго орожо, хожомгоо таригданы тарянай холимол ургасын яһала найн болгожо байна. — Гэжэ «Восход» нэгдэлэй ахмад агроном В. И. Агеев хэлэнэ.

Эндэ ехэнхи сабишангайн ургасын абгад байбашы, нёдондойхино хоёр дахин ба даа үбнэ бэлдэхгэдэ. Саада

Байгша ондо ажаахыда сабишан яһала саг соогоо уналагдаа бүхэ юмээс бэлдэхгэдэ, хуулай үедэ үбнэ уналуурин ашаг урые хээзэше урид доошолуудга хэ юм даа. Энэ жэлэнье хая бологтор сабишангай ногооной ургаса муу байгаа. Нимэ эрхэ байдалда дуговодул гансахан хурба бороодо найдаад хуураагүй мүнөө хуртар арга хуртынь олоно, газраа уналые оролдожол байгаа.

Энэ жэлдэ хаа хаанагүй үбнэ тэжээл бэлдэхгэдэ урда урдынхыһаа орой эхилэ гэжэ хэлсэдэг. Харин манай ажаахы илангала отеленимнай үбнэндөө яһала хаа соогоо урид хараалхан болзоороо орог гэжэ тоолонобди.

Ижээлхэдэ, бүри үнгэрэгшэ июлины 8—9-да зарим газарайнгаа ногоо түүбэрлид сабишаа эхилээд байгаагаа. Энэ харын 15-да түүрүүшн хэдэн хүри табигдаад, үбнэ сабишлга, хуралга эгээл түлэгтэ ороод байгаа.

Тингэжэ үлүү унагайраггүй, түсөөр хараалданган хүн зоноо, техникэе саг соонь эмхитэйгээр гаргажа хүдэлһэнэй ашаа абаха ёһотой үбнэнгөөр халахдаа өхөн мүнөө абаад байнабди. Тухайлбал, 12 мянган центнер үбнэ хурнаха дааба, хурнаа элэ үдэрүүдэй дүнгөөр 7 мянга шахуу центнер үбнэ хурнахдаа.

Убнэ жэлэй үбнэ тэжээл бэлдэхгэдэ гайтайхан лэ байхын, мэдээжэ. Трактор, машинанууднай хуулан, тэднэ дэ дэри бэлдэг табижа занас зүйлүүд үгшэ. Шэнгэн түлэшэ, тоболдогын хэрэгсэлүүд эрд үнэтэй болонобо. Хүнүүдэй эдэе хоолой зүйлүүд байх үнэтэй, тэрээн соо бэлдэхээр олоодохиногүй.

Тээд юмныгшэ болоо хаа, али бүхэ аргаар лэ адууна малтайнгаа эдихэ үбнэ абахал зон аабзабди даа.

НАЙДАХА

Энэ жэлдэ сабишангай ногооной муушые наань, ядахын сагта, шэмэтэ тэжээл — снлосой ургамалуудай барраг найн ургаса үгэхэгүй юм гү гэжэ хүлээнэбди. Юуб гэжээ, хуулай үедэ хурба орго орожо, хожомгоо таригданы тарянай холимол ургасын яһала найн болгожо байна. — Гэжэ «Восход» нэгдэлэй ахмад агроном В. И. Агеев хэлэнэ.

Эндэ ехэнхи сабишангайн ургасын абгад байбашы, нёдондойхино хоёр дахин ба даа үбнэ бэлдэхгэдэ. Саада

Байгша ондо ажаахыда сабишан яһала саг соогоо уналагдаа бүхэ юмээс бэлдэхгэдэ, хуулай үедэ үбнэ уналуурин ашаг урые хээзэше урид доошолуудга хэ юм даа. Энэ жэлэнье хая бологтор сабишангай ногооной ургаса муу байгаа. Нимэ эрхэ байдалда дуговодул гансахан хурба бороодо найдаад хуураагүй мүнөө хуртар арга хуртынь олоно, газраа уналые оролдожол байгаа.

Энэ жэлдэ хаа хаанагүй үбнэ тэжээл бэлдэхгэдэ урда урдынхыһаа орой эхилэ гэжэ хэлсэдэг. Харин манай ажаахы илангала отеленимнай үбнэндөө яһала хаа соогоо урид хараалхан болзоороо орог гэжэ тоолонобди.

Ижээлхэдэ, бүри үнгэрэгшэ июлины 8—9-да зарим газарайнгаа ногоо түүбэрлид сабишаа эхилээд байгаагаа. Энэ харын 15-да түүрүүшн хэдэн хүри табигдаад, үбнэ сабишлга, хуралга эгээл түлэгтэ ороод байгаа.

Тингэжэ үлүү унагайраггүй, түсөөр хараалданган хүн зоноо, техникэе саг соонь эмхитэйгээр гаргажа хүдэлһэнэй ашаа абаха ёһотой үбнэнгөөр халахдаа өхөн мүнөө абаад байнабди. Тухайлбал, 12 мянган центнер үбнэ хурнаха дааба, хурнаа элэ үдэрүүдэй дүнгөөр 7 мянга шахуу центнер үбнэ хурнахдаа.

Убнэ жэлэй үбнэ тэжээл бэлдэхгэдэ гайтайхан лэ байхын, мэдээжэ. Трактор, машинанууднай хуулан, тэднэ дэ дэри бэлдэг табижа занас зүйлүүд үгшэ. Шэнгэн түлэшэ, тоболдогын хэрэгсэлүүд эрд үнэтэй болонобо. Хүнүүдэй эдэе хоолой зүйлүүд байх үнэтэй, тэрээн соо бэлдэхээр олоодохиногүй.

Тээд юмныгшэ болоо хаа, али бүхэ аргаар лэ адууна малтайнгаа эдихэ үбнэ абахал зон аабзабди даа.

Д. ЕШНЕВ, Хажыгын аймагтай Заганын совхозын ахмад агроном.

ЮУМЭНИИНЫ — СИЛОС

Энэ жэлдэ сабишангай ногооной муушые наань, ядахын сагта, шэмэтэ тэжээл — снлосой ургамалуудай барраг найн ургаса үгэхэгүй юм гү гэжэ хүлээнэбди. Юуб гэжээ, хуулай үедэ хурба орго орожо, хожомгоо таригданы тарянай холимол ургасын яһала найн болгожо байна. — Гэжэ «Восход» нэгдэлэй ахмад агроном В. И. Агеев хэлэнэ.

Эндэ ехэнхи сабишангайн ургасын абгад байбашы, нёдондойхино хоёр дахин ба даа үбнэ бэлдэхгэдэ. Саада

Байгша ондо ажаахыда сабишан яһала саг соогоо уналагдаа бүхэ юмээс бэлдэхгэдэ, хуулай үедэ үбнэ уналуурин ашаг урые хээзэше урид доошолуудга хэ юм даа. Энэ жэлэнье хая бологтор сабишангай ногооной ургаса муу байгаа. Нимэ эрхэ байдалда дуговодул гансахан хурба бороодо найдаад хуураагүй мүнөө хуртар арга хуртынь олоно, газраа уналые оролдожол байгаа.

Энэ жэлдэ хаа хаанагүй үбнэ тэжээл бэлдэхгэдэ урда урдынхыһаа орой эхилэ гэжэ хэлсэдэг. Харин манай ажаахы илангала отеленимнай үбнэндөө яһала хаа соогоо урид хараалхан болзоороо орог гэжэ тоолонобди.

Ижээлхэдэ, бүри үнгэрэгшэ июлины 8—9-да зарим газарайнгаа ногоо түүбэрлид сабишаа эхилээд байгаагаа. Энэ харын 15-да түүрүүшн хэдэн хүри табигдаад, үбнэ сабишлга, хуралга эгээл түлэгтэ ороод байгаа.

Тингэжэ үлүү унагайраггүй, түсөөр хараалданган хүн зоноо, техникэе саг соонь эмхитэйгээр гаргажа хүдэлһэнэй ашаа абаха ёһотой үбнэнгөөр халахдаа өхөн мүнөө абаад байнабди. Тухайлбал, 12 мянган центнер үбнэ хурнаха дааба, хурнаа элэ үдэрүүдэй дүнгөөр 7 мянга шахуу центнер үбнэ хурнахдаа.

Убнэ жэлэй үбнэ тэжээл бэлдэхгэдэ гайтайхан лэ байхын, мэдээжэ. Трактор, машинанууднай хуулан, тэднэ дэ дэри бэлдэг табижа занас зүйлүүд үгшэ. Шэнгэн түлэшэ, тоболдогын хэрэгсэлүүд эрд үнэтэй болонобо. Хүнүүдэй эдэе хоолой зүйлүүд байх үнэтэй, тэрээн соо бэлдэхээр олоодохиногүй.

Тээд юмныгшэ болоо хаа, али бүхэ аргаар лэ адууна малтайнгаа эдихэ үбнэ абахал зон аабзабди даа.

В. ТОКТОХОВА.

ЦЫДЕНЖАП ХУТАНОВИЧ ЦЫБЖИТОВ

Санкт-Петербургын гүрэнэй университетдэ эрдэмтын нэрэ зэргые амжалтатайгаар хамгаалаа. Тингэжэ тэрэ хүдөө ажахын эрдэмэй доктор боложо, Буряад ороноо баясуулан, уг зорилгынгоо орьёлодо хүрбэ.

Эрдэмэй үшөө нэгэ доктор

«Байгал нуур шадархи хүрхэн ба тэрэнэй тухайта шанар шэнжые бодолтойгоор ашгалла» гэһэн диссертациин Россин эрдэмтэй анхарал ехээр татажа, апар арба найман эрдэмтэй тус диссертациитайн танилсажа, өһөд өһөднэгөө наамжа, дурдхалуудые хэллэ.

Биологийн эрдэмэй доктор, профессор Л. О. Корпачевский, биологийн эрдэмэй доктор, профессор Г. Ф. Колосов, хүдөө ажахын эрдэмэй доктор, профессор А. А. Коротков гэгшэд тухайта оппозициитүүднэй байгаа. Олон зон найтаг муутай гэгдэлтэй, тэндэ байхан арба найман эрдэмтэд сооһоо нэгэл хүн Цыденжап Хутановича со-

«ВИВАТ, РОССИ!»

1991 оной август харын үйлэ хэрэгүүднөө хойшо тэбээр жэлэй үнгэрһэндэ зориулагданан «Виват, Росси!» гэһэн найндэрье ямарар эргэргөө хаа, зохид бэ гэһэн асуудалаар эмхидхэлэй сугдлан республикын Верховно Советэй Бага зал соо болобо. Эндэ тус найндэрье эмхидхэлэй комитетэй гашүүд хоёр түүрүүлэгшээр — Буряад Республикын Верховно Советэй Түүрүүлэгшэ нэгдэлэй орлогшо В. В. Саржан, республикын Министрүүдэй Советэй Түүрүүлэгшэ нэгдэлэй орлогшо В. К. Агалов гэгшэдтэй сугдараа.

Улаан-Удын Советүүдэй талмай дээрэ августын 21-дэ 17 час 30 минутаһаа демократис ёһоной митинг эхилээр жэлэй үнгэрһэндэ опере ба балет театрта концерт-наадан, талмай дээрэ суглархан залуушууд рок-ансамбльнууд, духовой оркестр наадаха гэгд хараалагдана. Концертиска зүйлнүүд худалдагдаха.

Республикын аймагуудта энэ үдэр мүн лэ нимэрхүү хэмжээнүүд эмхидхэлгээр хараалагдана. 1991 оной августын үйлэ хэрэгүүдэй үедэ барриклануудта улаан хоёр хуубуудэй түлөө (губардахинь христиан шанжанта бэшэ нэм шуу) панхихида үнгэрэгдэхэ.

И. ГОМБОНН.

„Буряад Унэн“ 93

ЗОРИГТОЙХОН БОЛЫШ ДАА

Би Эрхүүгэй областыдо, Буряад-Энгүүд гэжэ нотагта түрэн, өөдөө болоһон хүн гэшэб. Мүнөө 64-тэй болоһойб. Эсэгэмин, Сергей Тугтхонвич Скольжиков, нотагайнгаа хургуулида буряад хэлэ заадаг байгаа. Дээдэ-Үдэдэ хэблэгдэн гарадаг «Бата зам» гэжэ журнал «Буряад-Монголой үнэн» газетэ хоёрые жааханнаа танидаг байһан, үзэг бэшг мэдэхэ болоходоо, унашадагые болоһон байнаб.

Түрэл буряад хэлыемнай маргуула, маанадые буряад бэшэ болгожо, хэрэһэ зүүлгэхэ гэгэн тэрэ усын политикные би ханадагби. Эльгэн (замша) үмдэннөө бэшэ ямаршые хубсаһагүй хүдэр-хүдэр буряад эршүүдэй гарынь ара бөдөнб хүлнхэй, хоёр тээһэнб туунхай ородуудай тэдэ буряадуудые үбэл соолго соо хэд гаргажа, ород ламын хэрэһэ зүүлгэжэ байхынь зэбүүрхэн чараша һэм. Хэлэээ мартаһаннай аяр тэндэһэ эхитэй, түүхэтэй байха.

Энгүүдэй дунда хургуулиин буряад хэлэнэй багша өөрөө буряад газетэе бэлтхүүлжэ абадаггүй, харин библиотекэдэ ошожо унашадаг байһа һэн. Би тэрэ үедэнь багшалад болонһон байһа аад, найн мэдэгшэ һэм. Харин манай эсэгэ, бүхэ үндэһэн буряад юмнын түлөө улагаараа ороно абадаг хүн, бүхэ Энгүүд соо «Буряад үнэн» газетые гансаара бэшүүрхэй абадаг байгаа. Тинмэһэ энэ газетэ гэшэ манай гэр бүлын нэгэ гэршүүн шингээр намда хангадаг. Мүнөөшье тэрэ гүримнай зандаа юмэл даа.

С. СКОЛЬЖИКОВА, Улаан-Үдэ.

ШОГ ЁГТО, ЭНЭЭДЭТЭЙ ҮГҮҮЛЭЛНҮҮД ХЭРЭГТЭЙ

Манай буряад угсаатанай урда аргагүй ехэ харюусалгатай саг ерөөд байна гэшэ. Юуб гэхэдэ, бүгдэ буряад арадайнай һонин болохо «Буряад үнэн» газетэдэ 1993 оной захил хэлгэ эхилдэ. Дэлгүүрэй экономикын үедэ, бүхэ юмнэй сэнгэй уйгаргүй дээшлэжэ байхдаа, газетэ захиамнай баһал хүндэ хушэр болоһониний ойлгосотой. Энэ кампани найнаар, эмхитэйгээр үнгэрэхын тула ехэ эршэтэйгээр, үглөө болонгүй, түргэнөө хүдэлмэри ябуулжа шуухала. Нон түрүүн редакциин хүдэлмэрилэгшэдые болон эдэһитэй унашадые аймагуудаар ябуулжа хэрэгтэй гэгд ханаба. Тэднэр аймагай гулвануудтай, соёлой болон бусад эдэһитэдтэй хөөрөлдөжэ, колхоз, совхоз, бага предприятиенуудаар, хургуули болон музейнүүдээр захил хэмхынь урьялаха, гуйжа болоно. Мүн арад зоний дунда ойгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулжа зэргэтэй. «Буряад үнэн» газетэмнай манай зоний унаша хэрэгтэй дөбтэр гэшэ. Газетэмнай унаган буряад хэлн дээрэ, һүүлэй жэлнүүдтэ улам найнаар гарадаг болоһой. 1993 ондо шөө һайн уда манартай, һонин материалнууд гарахаар хараалагдана. Энэ газетэдэмнай ямаршые юрын

хүнүүд һонин һормойгоо асаржа, бэшэжэ, элдэб унгалын фото-зураг гарадаг байһа. Мүн хүнүүд бүлэ бүлэ лөөрөө, түрэл саданаараа хамтаржа, захил аргаатай, Ветерануудта, үзэлһэн зондо наһанайнгаа амаралтын урда тэ хүдэлһон газарта тээ профсоюзтэй эмхитүүд газетэдэ захил хэмэ үгэхэдэ болохо.

Тобшохоноор хэдэн наһамжа хэлээ дуран хүрэнб газетэдэ фелетон, басни, шог ёгто болон энеэдэтэй юмэ олоор гаргаха хэрэгтэй. Хүнэй тэдэниин уншаад, һонирхон энеэжэ садаар. Энеэдэмнай баһал амаралта ха юм. Мүн шэнэ дуунауудые нототойгоо гаргажа, повестьнуудые хэблэхэдэ һонин. Нэгэ хэлэһын уншаад, үргэлжэлэһын хүлээжэ ядадаг зон олодохол. Бонгонихон, дүрбон муртэй, хурса хэлээр бэшгэдэн шүлгүүдые гаргыт.

Зоний бэшэһэн материалнуудые сэмбэ дороо дараад байнгүй, түргөөр гаргабал, һайн баггаа. Иймэрхүүл даа.

«Буряад үнэн» газетэмнай буряадай шэрээгэй дөбтэр болго лэ!

Ч.Д. БУДАЕВ, дайнай ба ажалтай ветеран.

ИМДА СЭНТЭЙ НААНЬ, НЭЖЭГЛЭМЭЭР ГҮ?

Энэмнай нихэдэе яагаа үнэгүй үндэгэн гэшэб? Хорин түүрхитые үнэгүйгэмжэ абгалһан. Нимэ ямда үндэгэ абахаһы нэжэглэмээр байна. Мууданхай ханды түргэн нагааха гэжэ наймаанда үнэгүйгөөр гаргаба гэшэ. Гутанхай үндэгэнөө муухай юмнан үгы даа. — гэжэ нэгэ эхэнэрэй эрд дуугархда, нүгөөдүүлэһын зүбшөөжэ үндэгэ худалдажа абангүй, үнгэрэгдэ байба. Хоёр туулгаар гаргад байһан бишы тэднэй хэлэжэ байшда үнэншэн, нэжэглэмээр үнэгүй үндэгэ абангүй, саашаа алхаа һэм.

Хүн зомай, худалдан абаһангад, эдэе хоолой ехэ сэнгүүдтэ даждаг байгаа юм байна. Үнэгүйгшэ барсанай, эдэе хоолой дайралдаа һаа нэжэглэмэ, муу һанажа, хэды хэрэгтэйше байбал, худалдажа абахаһа айха жэшээтэй бодоод байна гэшэ хабди.

Хогоомо соохи мунгээ үдэртэ хэды тооложо, саалин хүлээнгөө дахинаа

Улаан-Үдэ асаржа худалдаг болонхой. Тээд шүдхэрнүүдэйһин манай фабрикын нэрээр наймаалжа юмхынь юм ба. — гэжэ Сотниковын шубуунай фабрикын таһагай хүдэлмэрилэгшэ гайтаа һэн.

Нимэ харюу дуулаад байхала, ушарын ойлгосотой болоо һэн, 15 түүхитгэ үндэгэнэйнь муудажэ байһан элэ. Тэрэниин үнэгүйгшөөр түргэн худалдажа шуухала байгаа бшуу. Тингээшье хушүүд гэшэ һонин гүбди даа Юушые наань, нэгэ нэпнэгээл худалдажа абажа байгаа һаа, бусадын нүдэ балай абаһадаг зантайбди. Харин тэрэ үндэгэ худалданан хушүүд үглөөдэрнэй тэмдэгэ харагдаагүй һэн. Ондөө тээһэн ошожо зогсоод, 18 түүхитгөөр худалдаа һаань, үрдилдэжэ абаһан байхал даа. Юүдэб гэхэдэ, үнэгтэй ад бараанһаа, эдэе хоолһоо бэшэ, харин үнэгүй, хянда юмэһэнэ айдга болоһоһоннай гайхалтай. Саг гэшэе хүниин түргэн лэ хубилгажа юм байна даа.

В. ТОКТОХОВА.

Сотниковын фабрикаһын харюу дуулаба.

УНШАГТЫ, ТАНИЛСАГТЫ:

- 1-дэхн нуурта. «Адууна малда — бардам хүрэхэ тэжээл» — мэдээсэлнүүд.
- «Буряад үнэн» — 93 — уншагдай бэшгүүд.
- Үдэрэй үзэгдэлнүүд. «Хянда сэнтэй наань нэжэглэмээр гү?»
- 2-дохн нуурта. Нотагай захиргаануудта. «Зонингоо түлөө ханагаа зобонобди» — хөөрөлдөөн.
- Советүүд ба ажабайдал. И. Кабанова: «Зогсоһонь бэрхэтэй».
- Т. Мажуга: «Гүйсэтэйгөөр наймаалжа арга олохо».
- 3-дахн нуурта. «Эрдэм, техникын эди шэди».
- 4-дахн нуурта. Республикын соёлой һонин.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Рауваев. Т. ТИМБУЕВАН фото.

ОКРУГОЙ ТУГ, ГЕРБ, ГИМН ТУХАЙ

Агын автономито округой окрсөвөдэй түүрүүлгшэ Б. В. Аюшев хүн зондо хүндэтэй үбгэд, хүгшэдые суглуулжа, тон шухала асуудалаар хөөрөлдөө хэбэ. Ушар юуб гэхэд, бүри үни сагта, революциин урда тээ, ородой хаан Агын найман эсэгын уг бүхэндэ тугуудые барюулхан байна. Хаанай бэлгэдлэн тугуудые баряад, Агын найман эсэгын түлөөлэгшээр хүндэтэ айлшадаа утгажа байхан фото-зурагууд хизаар ороноо шэнжэлгын округной музей со олон юм.

Тингээ Агын Буриадай автономито округой тэмдэг гэхэ гү, али нур хүлдэ байгуулха талаар конкурс сонсохгодо. Тус конкурсые арадай депутадуудай округной Совет болон округой захиргаан эмхидхэхэ болобо. Энэ конкурсн дүнгөөр автономито округой тугай, гербин эскизүүд, гимнын үбгэ, хүгжэм шэлэгдэжэ абтаха юм. Конкурсо оронон материалнууд Агын Буриадай автономито округой мүнөөнэй болон ерээдүйн түүхэ харуулан, удхаараа гүнзэгы, хүн зондо ойлгосотой байха ёһотой.

Агын Буриадай автономито округой туг хэмжүүрээрэ Россин Федерациин Гүрэнэй тугнаа бага байхаар хараалагдана. Автономито округой герб гүнзэгы удхатай, гоё шэмгэлтэй, арадай түүхэтэй холбоотой байха зэргэтэй.

Округой гимнын текст хэмжүүрээрэ багахан, удхаараа гүнзэгы, хүгжэм бэшэхэдэ тааруу байха болоно. Гимнын текст дотор сэгэгтэ тала, хадга ууданууд, гол горход, амитадай аймаг, арад зоной сүлөөтэ ажал харуулагдаха юм. Конкурсо Гимнын текст ород, буриад хэлэнүүд дээрэ эльгэгдэхэ ёһотой.

Конкурс байгша оной сентябрийн 20-до Ага тосхондо үнгэргэгдэхэ.

Энэ конкурсо хабсаадагшадые урмашуулхын тула мүнгэн шангууд тогтоогдонхой: тугай эскизэй түлөө—нэгэдэхэ шан—3000 тухэриг, урмашуулгын 3 шан тус тустаа 1000 тухэриг, гербин эскизэй түлөө—нэгэдэхэ шан—5000 тухэриг, урмашуулгын 3 шан тус тустаа 1500 тухэриг, гимнын үгын түлөө—нэгэдэхэ шан—3000 тухэриг, урмашуулгын 3 шан тус тустаа 1000 тухэриг, гимнын хүгжэмэй түлөө—нэгэдэхэ шан—5000 тухэриг, урмашуулгын 3 шан тус тустаа 1500 тухэриг болоно.

Манай корр.

«АЛТАН УНАГАН»

ЭЗЭЭ ОЛООД...

Монгол туургата арадуудай хүүгэдэй зохёохы ажалтанай уласхоорондын эблэлэй пре зидмүйэй зүблөн Улаан-Баатарта хаяхан болобо. «Хараасгай» журналай редактор, Буриад Республикн арадай уран зохёолшо Ц. А. Жиминев уласхоорондын тус эблэлэй президентээр дахин нунгагдаба. Буриад хүүгэдэй уран зохёолшодой нэгэдэлэй түүрүүлгшэ, хэлэ бэшгэжэ эрдэмэй кандидат Ш.Н. Р. Цыденжапов манай республикнаа вице-президентээр нунгагдаба. Харин Монгол ороноо Монголой Уран зохёолшодой холбооной түүрүүлгшын орлогшо Цэндаюш вице-президент болобо. Тинхэдэ пост Давааням, хүүгэдэй гурвалсал-үйлдэбрийн түбэй генеральна директор Цэрэн-Торж гэгшэд эблэлэй секретариатай бүридэлдэ оруулагдаа.

Хүүгэдэй эрхим зохёолдой гүлөө олгогдоодог «Алтан унаган» гэжэ уласхоорондын шан байгуулагдагшай гэжэ мэдээлэби. Мүнөө жэлдэ «Отгоргойн номо», «Логшогдойнч улсаа» гэһэн шүлэгүүдөөнч номуудай түлөө хальмаг пост Николай Сандиевта тэртэ шан олгогдобо. Уласхоорондын энэ шангай түүрүүлгшэ заргагч монгол пост Жамбын Дандондог болоо хааб даа. Мүнөө жэлэй «Алтан унаган» эзэе олоод, хүүгэдэй түлөө үшөө ехэ ажал бүтээхы монгол туургата арадуудай уран зохёолшоды, зулаашды, гэрэл зураг буулгагшды ба бусад бүтээлшды уралан «инсагалба» ээшэ.

В БАТУЕВ.

«...ҮБГЭД, ХҮГШЭДТНАЙ БАЯРТАЙ БАЙГ!»

Монгол улсаей мэдээжэ рэн зохёолшо, Монголой үнэрэй шангай лауреат Зангын Эрдэнэ хубин хэргээр Буриад орондо ерэн.

С. Эрдэнэн уг гарбал Труунын аймагай Ульдэргэ потагшаа эхитэй юм. Өөрөө алаа 1929 ондо Монгол ороной Хэнтэйн аймагай Биндар сомондо түрөө 1955 ондо Монгол Улсаей үнэрэй лауреат дүүргэжэ, эмшээгээр Буриад орондо ерэн.

Урда тэнь уран зохёолшо Буриад оронон олон удаа ябажа үзэһэн байна. Үргэлжэ гэхэ гү, али прозаическа зохёол бэшэдэг.

Редактор Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ. РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИМГИТОВ Б. М. Ж. (харюусалгата секретарь), НИМАЕВ П. Н. (редактор орлошо), РИНЧИНОВ С. Д. (редактор орлошо), ТОНКОХОВА В. Э., ЦЫРЕНДЫЛОВ Б. Ц.

«НАРАНДА» АМАРХАДА АЯТАЙ

Буриад Республикн газар дээрэ ой модоор бүрхөөгдэн ямар олон хадга ууданууд, гоё хайхан ургамалууд, ариухан агаараараа анхилан, хадга ууданууднаа харьялан урладаг булгагууд, гол горход бин гэшөөб? Эдэ бүгдэ бүхы тойрон байхан байгаалиин гоё хайханын бөөдэ татан харуулжа, амитадай олошорон дэбнэхэ харгы замые үргэдхэн дээшлүүлхэн байна. Энэ гоё байгаалиин бүхы хэсгээр бидэ тэдхэгдэн ажаһууна гэшэби. Хадга уулын боори, хормойнууднаа харьялан урладаг, элдэб үбшэнөө аргалха бодосуудтай, хүнэй элүүр энхые хамгаалха арга боломжотой аршаан булгагууд, горход нотаг бүхэндэ олон дайралдадаг.

Эртэ урда сагнаа хойшо нотаг нотагай ажалша арад

«НАРАНДА» АМАРХАДА АЯТАЙ

зон өөһэдынгөө шэнжэлэлгээр туршалга хонжэ, бөөни элүүрны хамгаалха тухсхай бодосуудаар хангагдаһан аршаан булаг, гол горходны хэрэгжэжэ, энхэ элүүр ябалгаа хайжаруулан, бөөни дэ тунхатай тэдхэмжэ абарга байгаа. Инма аршаан булгагууд хүнэй бөөни элүүрны хамгаалха арга боломжотой гэжэ шэнжэлэлгээр баталагдаһан хэдэн олон газарта аргаламжын курортнууд, аршаануудтай амаралтын газарнууд нээгдэнхэй. Тинхэдэ аргаламжын шарнаар байтай, уни удаан сагнаа хойшо мартагдаһанан гү, али зэриг гуримшаар бөө аргалдаг булаг, горход олон байдаг. Энээндэ анхала

ралаа табиха ябадал тон хүдэ байгаа.

Хорин аймагта Ашангын аршаан булаг аргаламжын талаар ехэ хүсэтэй ба шарнаар хайнтай гэжэ эртэ урда сагнаа хойшо нотагай зон хэсэлдэг. Хүд гараа, нюрга нээрээ үбдэлдэг хүнүүд зэриг гуримшаар жэлд бүхэндэ эржэ, аргалмажа абардаг. Энэ аргалмажнэй хүнэй бөөни элүүрны хамгаалха хэрэгтэ ехэ тунхатай байна.

1989 ондо «Георгиевский» совхозой директор нүхэр П. Я. Захаровай улаһааридлааг оне аршаанай хажуудахи гоё хайхан талмай дээрэ амаргашдай байха, бөө аргалха арга боломжотой нилээд татаһан гэшэ.

— Богдо уулын хормойноо буриад аха дүүнэртэ булдайхан ехэ мэндэ асарһан зойлтоб. Ухэр малтайн үдэстэй байг, үблэ ногоонотонд шэмэтэй байг, үри хүүгэдтай элүүр энхэ байг, үбгэд хүгшэдгүйн баяртай байг!— гэжэ монгол зохёолшо үрэнэ.

М. ДАНИЛОВА.

«НАРАНДА» АМАРХАДА АЯТАЙ

жые хайжаруулха хүсэлэн-тэйгөөр «Наран» гэжэ амаралтын бааза нээжэ, хүсэд амаргашдай тунхатай байра байдал байгуулагдаһан байна. Энээн тухай «Буриад үнэн» газетн нюурта бэшгэдэ хэн.

Илэ эрхэ бүрээ «Наран» амаралтын баазин амаожа ба аргалха арга боломжотой байжарна. Энээнэй урдахи жэлүүдтэ энде амаргашдай аршаанай унаар ванна абардаг ба шабараар шабажа, бөө аргалдаг байгаашые наа, мүнөө 1992 оной аргалмажын үдэ «Георгиевский» совхоз Зүүн зүгэй медицинн түбтэй харилсаа хэжэ; энээнэйгээ өһоор врач-терапевт Е. Н. Хадыкова

ажаллана, туһа хүргэнэ. Елена Николаевна гансал врач-терапевт бэшэ, мүн зүүгээр хадхаха, үбшэн эмээр аргалха ба эльбэжэ-массааж хэжэ аргалха шабараантай юм. Елена Николаевна эгээл урлан амаралтын ергэлдэе үзэжэ, бөөни энхэ элүүрны шалган, элдэб арга хэлэжэ үгэдэг байна. Амаралтын, аргалмажын болзолтой дүүрхэ, дэ, Елена Николаевна амаргашдые дахин үзэжэ, саананхи ябадалын харгы замые заажэ, зүбшэл заабари үгэдэг.

«Наран» амаралтын бааза 40 хүниие байлгана аргатай, амаралтын 15 хоног соо үргэлжэлдэг. Энэ үе соо табия хэн. Россин Прокуратурын ушар байдал мэдэхэ хүнүүд энээн тухай ИТАР—ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэ. Энээнэй урда тэшые мурдэлгэ 64-дхэй статьягай өһоор хэлэгдэ байгаа. «Гобель» мурдэлгын бригадын хүтэлбэрилгшэ, генеральна прокурор орлогшо Евгений Ля-

ЗАЛУУ ДУУШАДАЙ КОНКУРС

ЯЛТА (Крым Республика) Хүгжэм дуунда дуратайнуулые Нонин уудалганууд хүлөөнэ. Ялтын курортдо эстрадна дуу гүйсэхэдэг залуушуудай телевизионно конкурс эхилээ. Композитор Раймонд Паулсын үүсхэлээр долоон жэлэй саада тээ тээ түүрүүшынхнээ үнгэргэгдэн юм. Мүнөө мэдээжэ болон олоно дуушада нимэ фестивал искусствын замаар ябаха арга олоһон гэжэ.

Энэ удаа СНГ-гэй оронуудай 20 гүйсэхэдэг хабсаадаа юм. Конкурс гурбан шатаар августын 18-най, 19-нэй ба 20-ой үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэхэ, «Орлан» каналар дамжуулагдаха юм. Августын 22-то жюрийн гэгшүүд өөһэдынгөө шиндхэбэриие сонсохохо ёһотой. Удаан лауреадууд ба дипломантууд хоёр концерт үгэхэ. Олон үдэр болохо энэ хүгжэмтэ найндэртэ эстрадын уран болитгон Лайма Вайкуле, Валерий Леонтьев, Ирина Понаровская, София Ротару, Юрмалада ба Ялтада үнгэргэгдэн конкурсуудай лауреадууд хабсаадаа юм.

Лев РЯБЧИКОВ. Куринформ—ТАСС-ай корр.

амаргашад эдэе хоолоор, аргалмажаар хүсэд хангагдаһай. Болбосон өһоор амарха арга боломжотой байгуулагдаһай. Совхозой ажалшад өөһэдөө үнэгүй, 420 тухэригтэй пүтөөкөр амарна, аргалмажнэ 2200 тухэригтэй пүтөөкөр амарна, аргалмажнэ Энэ амаргашад совхозой директор Прокопий Илюквич Захаровта, «Наран» гэжэ амаралтын баазада акаллагшадтай хайн хайханын хүсэнэ. Газар газарта, хаа хаангай эмхи зургаанай ударидагшад «Георгиевский» совхозой директор П. Я. Захаровта адылар оролдолод гартаа хаан, эхэл олон хүн бөө аргалуулха, хайжаруулха байгаа гэжэ ханагдаа. «Наранда» амаргаша аятай, аша тунхатай.

Н. НАВЗАТОВ, хүдөө бэшгшэ.

МУРДЭЛГЭ ХЭРГЭЭГДЭБЭ

Россин Уголовно кодексн 64-дхэй статьяе хүсэд хэрэгжэжэ, ГКЧП-гэй гэгшүүдые Энэ орондо урбаба гэжэ гэмнэхэ шухала байхан дээрнээ ГКЧП-гэй хэрэгтэй талаар мурдэлгэ хэрэгжэбэ. «Россин» генеральна прокурор Валентин Степанков мурдэлгые хэрэгжэ тухай тогтоолдо хаяшга гар

сов тус статьяе өөригөө дурээр тайлбарилжа, засаг гартаа абаа гэжэ гэмнэлдэ анхаралаа гол түлэб хандуулхын байна. мурдэлгын хүдэлмэри нилээн хатуулан байна. Энэнь Евгений Лисовые мурдэлгын бригадые хүтэлбэрилгшөө зайсуулха шалтгаан болоо гэжэе аабэ.

Роман ЗАДУНАСКИИ, ИТАР—ТАСС-ай корр. Москва.

Эмхидхэн байгуулагшад — Буриад Республикн Верховно Совет, Буриад Республикн Министруудэй Совет, Бүгэдэ буриадуудай үндэһэн соёлой эблэ: болон редакциин ажалша коллектив.

Редакциин телефонууд: редакторай—2-50-96, приемнын—2-54-54, редакторай орлогшонорой—2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретариатай—2-50-52, секретариатай—2-66-76, таһагууд: совөдуудай хүдэлмэрин ба нхитын эмхидхэлэй—2-34-05 (даагшан), 2-61-35, 2-56-23, социальн-экономн ческа—2-64-36, (даагшан), 2-63-86, 2-67-81, 2-61-35, соём эрдэмэй болон хүргүүлгүнүүдэй—2-60-21 (даагшан), 2-57-63; 2-67-81 олонимтын хүдэлмэрин ба мэдээслэй—2-54-93 (даагшан), 2-34-05, 2-69-58; оршуулын—2-69-91; коммерческэй—2-35-84; корректорнүүдэй—2-33-61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй (выпускающий) —2-35-95, манай корреспондент: Агиска—3-45-94.

Буриад Республикн Министруудэй Совөдэй хэблэлэй телефонууд: директор—2-49-94, бухгалтер—2-54-54, өвсгэ—2-56-62.

Газетэ жэлдээ 260 дахин гараха. Хэблэлэй 2 суудаан эмхидхэтэй. Газетын индекс 59091. Тираж 7,500. Хэблэлдэ гүшээгдэн саг: 24.00.

Буриад Республикн Хэблэлэй ба олоно мэдээслэин министртын республикнаар шир порграфидэ газетэ барагдахэ эблэгдэбэ. Директорнэй телефон 2-40-45.